Republiková únia zamestnávateľov, Digital Park III, Einsteinova 19, 851 01 Bratislava 5
tel.: +421-2-3301 4280, ruz@ruzsr.sk, www.zamestnavatelia.sk

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Návrh vyhlášky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky č. 76/2019 Z. z. o výške úhrady za poskytovanie technickej normy

https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2026/413

Materiál v pripomienkovom konaní do 18.08.2026

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál predkladá do medzirezortného pripomienkového konania Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo ako iniciatívny návrh

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:
Cieľom návrhu vyhlášky je aktualizácia výšky úhrad za poskytovanie slovenských technických noriem, technických normalizačných informácií, iných technických noriem, ich zmien a za súvisiace služby poskytované úradom. Návrhom vyhlášky sa zároveň rozširuje poskytovanie služby STN-online a aktualizuje sa rozsah vybraných služieb poskytovaných úradom.

Návrh vyhlášky má nadobudnúť účinnosť dňa 01.01.2027

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom návrhu vyhlášky je aktualizácia výšky úhrad za poskytovanie slovenských technických noriem, technických normalizačných informácií, iných technických noriem. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené pripomeinky, v ktorých nesúhlasí so zvyšovaním úhrad a žiadame doplniť právnu úpravu tak, aby bolo zabezpečené bezodplatné sprístupnenie, minimálne v režime na čítanie, všetkých slovenských technických noriem alebo ich relevantných častí, ktorých použitie vyplýva zo všeobecne záväzného právneho predpisu.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. I, novelizačný bod 5

Navrhované znenie nového odseku 5 v § 3 žiadame vypustiť.

Odôvodnenie:
Navrhovaný § 3 ods. 5 viaže úhradu za „použitie“ pôvodnej STN alebo TNI v elektronickom nástroji na 25 % z konečnej ceny celého produktu, hoci pojem použitia je v § 2 písm. l) vymedzený mimoriadne široko (uloženie, zapracovanie, zobrazovanie, vyhľadávanie alebo iné spracúvanie) a nerozlišuje, či ide o využitie normy len ako odborného podkladu pri návrhu softvéru bez reprodukcie jej obsahu koncovému používateľovi, alebo o skutočné sprístupnenie chráneného obsahu normy. Takto formulovaná definícia je z aplikačného hľadiska neurčitá a umožňuje svojvoľný výklad zo strany úradu, v dôsledku čoho by úhrade mohol podliehať aj softvér, ktorý normu iba odborne zohľadňuje pri návrhu funkcionality bez toho, aby ju akokoľvek reprodukoval alebo sprístupňoval.

Naviazanie úhrady na percento z celkovej ceny produktu, a nie na hodnotu alebo rozsah skutočne použitej časti normy, považujeme za obzvlášť neprimerané a neproporcionálne – pri produkte v hodnote státisícov až miliónov eur by tak úrad bez akejkoľvek pridanej hodnoty inkasoval neprimerane vysokú sumu bez ohľadu na skutočne využitý rozsah STN/TNI v rámci celkovej hodnoty produktu. Návrh zároveň neurčuje, či ide o jednorazovú úhradu, alebo o opakovanú úhradu z každého predaja, licencie či predplatného obdobia, čím vzniká právna neistota a nepredvídateľnosť nákladov pre dotknuté podnikateľské subjekty.

V neposlednom rade si dovoľujeme poukázať na fakt, že navrhované znenie nového odseku 5 v § 3 sa svojou povahou a zamýšľaným cieľom približuje najbližšie vecne k zneniu § 3 ods. 3 vyhlášky č. 76/2019 Z. z., [úhrada za použitie (citovanie) časti STN alebo TNI treťou osobou], v zmysle ktorého sa viaže odplata na fixný sadzobník podľa

prílohy č. 1 časti I kapitoly G, ktorý odvodený od rozsahu citovanej časti normy, nie od hodnoty diela, do ktorého je táto časť včlenená. Ak softvérové riešenie skutočne reprodukuje alebo sprístupňuje chránený obsah normy, možno takéto použitie spoplatniť už na základe tohto existujúceho mechanizmu.

Zavedenie de facto duplicitného, percentuálneho a neprimeraného spôsobu výpočtu úhrady v novom odseku 5 – a to najmä vzhľadom na nejednoznačnosť použitých pojmov a celkové nastavenie fungovania tohto odplatného systému – považujeme **na základe vyššie uvedeného za neodôvodnené a neprípustné, a navrhované znenie odseku 5 navrhujeme vypustiť.**

2. **Zásadná pripomienka k čl. I – vloženie nového novelizačného bodu**

K návrhu vyhlášky Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška č. 76/2019 Z. z. o výške úhrady za poskytovanie technickej normy (LP/2026/413), žiadame doplniť právnu úpravu tak, aby bolo zabezpečené bezodplatné sprístupnenie, minimálne v režime na čítanie, všetkých slovenských technických noriem alebo ich relevantných častí, ktorých použitie vyplýva zo všeobecne záväzného právneho predpisu alebo ktoré všeobecne záväzný právny predpis používa ako minimálnu referenčnú úroveň na splnenie právnej alebo technickej požiadavky.

Bezodplatné sprístupnenie požadujeme najmä v prípadoch, ak všeobecne záväzný právny predpis:
a) priamo ustanovuje povinnosť postupovať podľa konkrétnej slovenskej technickej normy,
b) odkazuje na slovenskú technickú normu, pričom splnenie jej požiadaviek predstavuje spôsob splnenia povinnosti ustanovenej všeobecne záväzným právnym predpisom,
c) ustanovuje slovenskú technickú normu ako minimálnu referenčnú úroveň, pričom použitie iného technického riešenia alebo technickej špecifikácie pripúšťa iba za podmienky dosiahnutia najmenej rovnocennej, porovnateľnej alebo prísnejšej úrovne požiadaviek,
d) odkazuje na slovenskú technickú normu prostredníctvom poznámky pod čiarou alebo iným legislatívno-technickým spôsobom, ak je obsah tejto normy potrebný na určenie rozsahu alebo spôsobu splnenia povinnosti vyplývajúcej zo všeobecne záväzného právneho predpisu.

Odôvodnenie
Podľa § 3 zákona č. 60/2018 Z. z. o technickej normalizácii je uplatňovanie technických noriem založené na princípe dobrovoľnosti. V právnom poriadku Slovenskej republiky však existuje množstvo prípadov, keď všeobecne záväzný právny predpis odkazuje na slovenskú technickú normu spôsobom, pri ktorom jej obsah fakticky určuje rozsah alebo minimálnu úroveň povinnosti adresáta právnej normy.

Osobitne problematické sú prípady, keď právny predpis síce formálne pripúšťa iné technické riešenie, jeho použitie však podmieňuje preukázaním rovnocennej, porovnateľnej alebo prísnejšej úrovne oproti požiadavkám konkrétnej STN. V takom prípade nie je možné považovať prístup k obsahu STN za čisto dobrovoľný. Adresát právnej povinnosti musí poznať obsah referenčnej STN aj vtedy, keď ju nechce priamo použiť, pretože bez znalosti jej požiadaviek nie je schopný posúdiť ani preukázať rovnocennosť alternatívneho riešenia.

Takáto STN preto fakticky predstavuje minimálnu referenčnú úroveň ustanovenú verejnou mocou. Za problematické považujeme, ak je konkrétny obsah povinnosti alebo minimálna úroveň požiadavky ustanovenej všeobecne záväzným právnym predpisom zistiteľná až zo spoplatneného dokumentu. Adresát právnej povinnosti musí mať možnosť bezplatne sa oboznámiť minimálne s tým obsahom technickej normy, ktorý je nevyhnutný na zistenie rozsahu jeho právnych povinností.

Zákon č. 60/2018 Z. z. tento princíp už čiastočne reflektuje. Podľa § 12 ods. 2 výdavky na každé poskytnutie STN, ktorá sa uvádza priamo v texte všeobecne záväzného právneho predpisu, uhrádza orgán štátnej správy, ktorý je zodpovedným predkladateľom príslušného právneho predpisu. Podľa § 15 ods. 3 sa takáto STN poskytuje žiadateľovi bezodplatne prostredníctvom portálu.

Súčasná úprava však nedostatočne rieši prípady, keď právny predpis neoznačí konkrétnu STN priamo v normatívnom texte, ale odkáže na ňu prostredníctvom poznámky pod čiarou, prípadne ju používa ako referenčnú úroveň, voči ktorej sa musí posudzovať prípustnosť alternatívneho riešenia.

Rozdiel v spôsobe legislatívno-technického odkazu pritom nemôže byť rozhodujúci pre právo adresáta oboznámiť sa s obsahom požiadaviek, ktorých splnenie od neho štát vyžaduje.

Ako príklad možno uviesť právnu úpravu požiadaviek na preslnenie bytov. Ak všeobecne záväzný právny predpis ustanovuje, že preslnenie sa určuje podľa slovenskej technickej normy, pričom konkrétnu STN identifikuje poznámka pod čiarou a použitie inej technickej špecifikácie je prípustné iba pri zabezpečení porovnateľných alebo prísnejších požiadaviek, príslušná STN fakticky stanovuje minimálnu referenčnú úroveň. Projektant musí poznať jej obsah aj v prípade, ak chce použiť alternatívne riešenie.
Nie je preto primerané, aby štát na jednej strane prostredníctvom všeobecne záväzného právneho predpisu požadoval splnenie alebo minimálne dosiahnutie úrovne stanovenej technickou normou a na druhej strane podmieňoval možnosť oboznámiť sa s touto referenčnou úrovňou zaplatením úhrady.

Táto otázka nadobúda osobitný význam práve v súvislosti s predloženou novelou vyhlášky č. 76/2019 Z. z., ktorá zvyšuje viaceré úhrady za poskytovanie STN a zároveň zavádza mechanizmus ich ďalšej valorizácie. Takáto úprava ďalej zvyšuje náklady na prístup k technickým požiadavkám, ktoré v mnohých prípadoch priamo alebo nepriamo determinujú plnenie povinností uložených všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Navrhované riešenie zároveň zodpovedá cieľu deklarovanému v dôvodovej správe k návrhu vyhlášky, ktorým má byť zabezpečenie transparentného a predvídateľného systému poskytovania technických noriem pri zachovaní ich primeranej dostupnosti.

Ak predkladateľ zastáva názor, že splnomocňovacie ustanovenie § 19 zákona č. 60/2018 Z. z. neumožňuje uvedenú otázku v potrebnom rozsahu vyriešiť novelou vyhlášky č. 76/2019 Z. z., žiadame, aby predkladateľ túto skutočnosť v rámci vyhodnotenia pripomienky výslovne uviedol a zároveň inicioval príslušnú novelizáciu zákona č. 60/2018 Z. z., ktorou sa zabezpečí bezodplatná dostupnosť STN vo všetkých prípadoch, keď jej obsah určuje záväznú alebo minimálnu referenčnú úroveň požiadavky vyplývajúcej zo všeobecne záväzného právneho predpisu.

Zdroj:
https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2026/413